Breman 8, ru HOCHE 35000 ROAZON

lo lur

breman

kazetenn ar stourmoù e breizh MEURZH 1985 Niv. 42

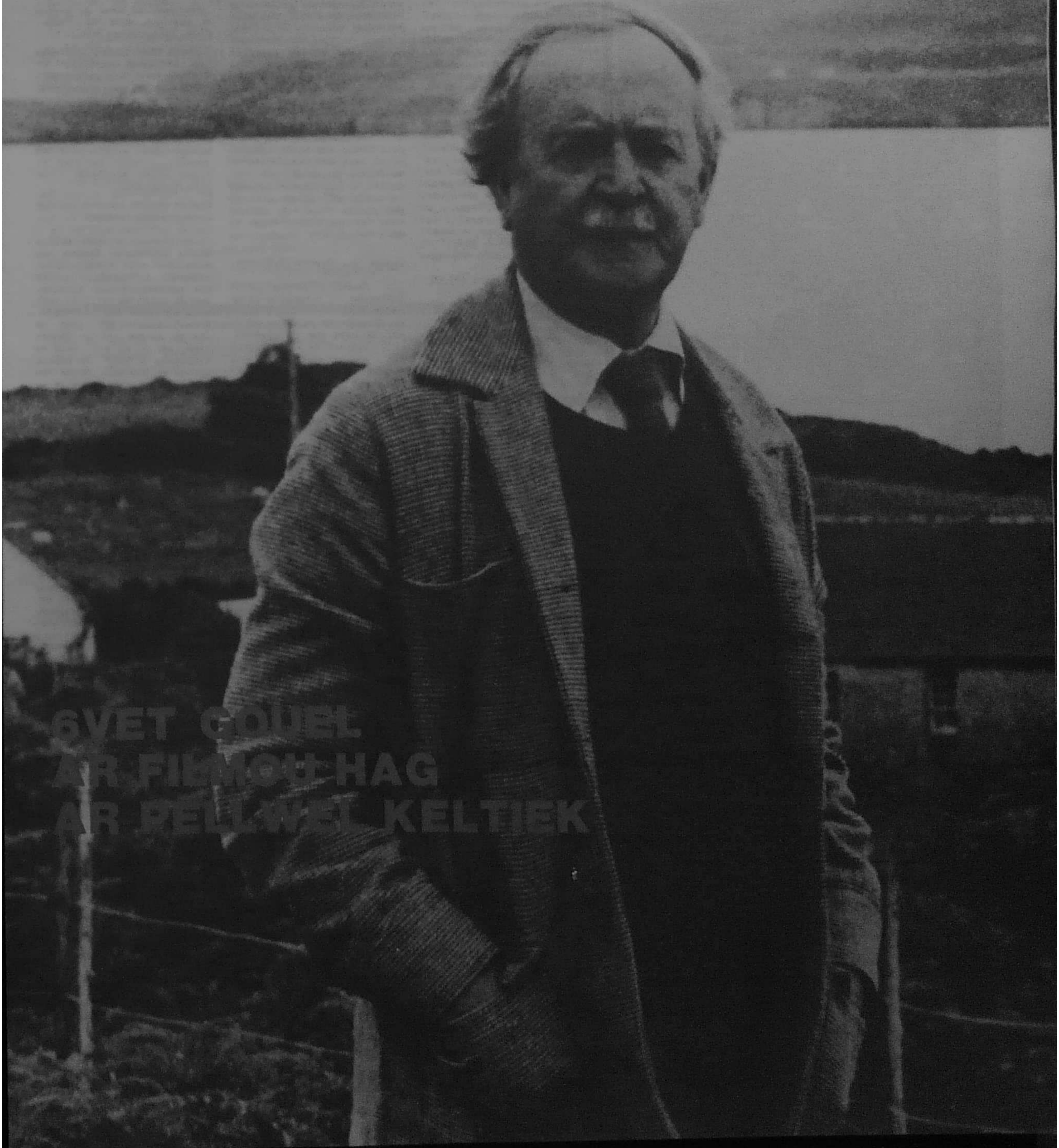

6VET GOUEL
AR FILMOU HAG
AR PELLWEL KELTIEK

Trugarez deoc'h evit bezañ kaset din ur skouerenn eus an niverenn 40 eus ho kazetenn. Ar wech kentañ oa din lenn "Bremañ". Plijet bras on bet o dizoleiñ an holl pennadoù skrivet en ur yezh bev ha sklaer hag ouzhpenn moulet brav.

Kas a ran deoc'h ma c'houmanant evit ur bloavezh gant ar spi ma vo an holl niverennoù ar gazetenn war ar memes stumm, hag a zegaso din ingal keloù eus stourmoù e Breizh evit hor sevenadur hag hor yezh.

Digarezit ac'hanon evit ar fazioù, rak n'on ket kustum kaer da skrivañ e brezhoneg. Va gwellañ gourc'hemennoù evit ho labour, gant ma vo muioc'h-mui a lennerien evit "Bremañ" hag an dazont !

Michel Lescop (78124-Mareil)

Fellout a rafe din kontañ un dra ze wir : skrivet am boa, e brezhoneg evel-just da Bitourdi, plasenn ar Vali e Gwengamp, evit gouzout hiroc'h diwar-benn an ostaleriou e Gwengamp.

Respontet eo bet din e brezhoneg penn da benn, daoust ma 'z eo ur servij stadel, d'am soñj ! A galon ganeoc'h.

Stefan Oplinus (Bro Flandrez)

Gant kalz plijadur e lennan bep miz "Bremañ". Hag un dra ez ma vefe ket tu bep sizhun da gavout keloù nevez.

Pezh a blij din ar muiañ zo start da zibab : lizhiri lennerien ? (aolioù pluenn Yann Bimig a zo farsus tre pe keleier Bern-ha-Bern, pe mesk-divesk ?

Kaoz war filmoù nevez, ar re gwellañ chouget ? Tamm pennadig istor diwar-benn broioù estren (Nikaragwa, Etiopia, Afganistan pe bro Ganaki) ? N'eo ket fall sklaeraat ingal hon spered deomp ni gant istor pell poblansoù disanav deomp peurvuiañ.

A-du on gant an den eus Sant-Brieg a gave dezhañ (41) e oa poent bras lakaat an dud yaouank (hag ar re gozh lavaron me) da zic'hallekaat hag advrezhonekaat asambles an holl anvioù breizhat. Ret eo kemer kement panell hent a zo ha kement skritell a vez kavet, kement dastumadenn, ne vern pe hini (kartenn-bost hag all...) ha brezhonekaat anezho neuze !

Piv n'eo ket chomet souezhet gant ur "Ker Sauce" bennak pe un dra droch e-giz-se ? Ya ! Dic'hallekomp trodigezhioù diot !

Ha piv lavaro din-me petra eo "Mil Belzin" ? Anvet e brezhoneg ("le moulin Berzin" anvet e galleg). Un vilin gozh, e bro Faoued, anvet gant piv hag evit petra ? N'eo ket peogwir zo bezhin pe felu 'barzh ar ster ? Pe petra all e-kreiz an "Argoat" a denn da Vezhin. Ur gwall gudenn da ziskoulmañ... Bezhin ar c'hoadeg ! Gant va gwellañ gourc'hemennoù breizhat.

Yvette Rouillé (95470-Veinars)

Adhoumanantiñ a ran da Vremañ peogwir e anavezan ar c'hudennoù arc'hant a zo gant ar c'helaouennoù brezhoneg.

Arabat deoc'h hrediñ ez on a-du gant kement tra a vez skrivet ganeoc'h. A-du ez on gant ar brezhoneg hag ar sevenadur. Setu perak eo dav deomp bezañ niverus evit ul labour frouezhus.

Dalc'hit mat evit ar yezh !

Yann-Erwan Pavec (Kastellin).

KORN "AR PETRA DIN-ME"

Digant Joel Donnart- Roazon-

Sed da gentañ gerioù a oa goulet daou viz zo :

1.-Une dinette : ur c'hoarilistri bihan.
2.-Une voiture téléguidée : ur c'harr-tan pe un oto dre radio.
3.-Un circuit électrique : un hent-tro elektrik.
4.-Les émetteurs-récepteurs: *Gant ar ger saozneg e rafen, brezhonekaet ma karit* "takiwaki".
5.-Les jeux éducatifs :an dra -ar c'hoarielloù-kelenn-, ar c'hoari e-un : ar c'hoarioù-kelenn. *E-barzh forzh peseurt c'hoari zo ur c'helenn bennak sed e vefe moaien da laret, evit bezañ sklaeroc'h, "c'hoarielloù-skol", mes tanav-tanav eo an diferañs etre "les jeux éducatifs hag ar re n'int ket pe ma karit gwelloc'h, zo un doare "éducatif" da ober gant forzh peseurt c'hoari pe c'hoariell...*

Gerioù miz Genver :

1.-Soldes : soldoù, ur soldenn (*) -un dra-
2.-Braderie : bradiri (*),où, gwerzhadeg (*).
3.-Promotion : promosĭon,où.
4.-Un rayon bien achalandé : ur renkennad bras an dibab enni.
5.-Une allée marchande : un aleziad stalioù, boutikoù.

Evit ar sapre "soutien-gorge" en deus lakaet kalz liv da re -dek, war a seblant, e c'hellan lakaat ur ger pobl, farsus hag aes da gompren : pochoù-bronnoù. Perak an diaoul e tlefe ar gerioù nevez bezañ reut ha trist e-giz a vez gwelet re alies c'hoazh.

Sellet 'm eus e-barzh ma geriadurioù... Nopaez Hemon Vallée, Troude... Blev ! Nemet gant R.H. evit "Solde". Div evezhiadenn.

*(*Hag ezhomm zo kaout 3 ger e-giz e galleg ? Mag eo ret din lakaat ur c'hemm bennak, eo gant ar gerioù gallek brezhonekaet eo a rin, da vezañ komprenet mat.*
(*)Evit kaozeal dre vras eus ar mare-mañ ma vez gwerzhet ur bern traoù gant un distaol pe un diskont e larin "gwerzh war ziskont" e-giz R.H. pe un dra bennak heñvel, ha mat pell 'zo !

Un dra zo sur hag am efe c'hoant da laret (fachet vo ur bern tud mes tañpir) : ma 'm eus da choaz etre "dinette" ha "dastumad-c'hoariel-loù keginañ" ez eo gant ar ger galleg eo a rin, sur ha n'eo ket marteze. Kenavo ar wech all. J.D.

Digant Jil Boucherit-Roazon-

Emaon o paouez paeañ fakturenn ar pengwir evit ar pellwelerezh (pe skinwel). Setu ar pezh am eus skrivet evit an urzh war ar chekenn. Evit "service de la redevance de l'audiovisuel" : Servij pengwir ar Sellet ha Klevet" hag evit "Centre de traitement des chèques bancaires de la redevance de l'audiovisuel" em eus lakaet : "Kreizenn veraň chekennoù-bank pengwir ar Sellet ha Klevet"

Nemet e fazifen evel-just, e soñj din eo berroc'h ar skrid e brezhoneg e-keñver ar yezh velestradurel. Dedennus tre eo klask ar gerioù er geriadur peogwir e kaver ur bern anezho. Dic'hortoz ha lipet brav. Un doare didius da stourm ! Kenavo.

Digant Bernez Kadored- Roazon

Setu amañ da heul ar gerioù a ginnigan evit ho c'hoari (hini ho niverenn 40) :

1.Solde :Gwerzhadeg taol-skub (pe gwerzhadeg distaol).
2.Braderie : Gwerzhadeg marc'had-mat (pe gwerzhadeg traoù marc'had-mat).
3.Promotion: marc'hadourezh ispisial (pe izelaet) he friz
4.Un rayon bien achalandé : ur gwerzhva puilh (an traoù ennañ).
5.une allée marchande : ur riboul-gwerzhañ.

Spi am eus ne vin ket va-unan o respont an taol-mañ !

"Kenavo ar wech all" a skriv J.Donnart. Daoust hag e vo unan avat ? Nebeutoc'h-nebeutañ a respontoù en em gav ganeomp. Diouer a amzer, aon da vezañ barnet ? Ar pezh a zo sur eo ne fell ket da v-Bremañ kenderc'hel gant un dra na zedenn ket he lennerien, war a seblant. Setu ma kinnigomp c'hoazh un nebeud gerioù ar miz-mañ. Ma ne zeu ket muioc'h a respontoù e vo klasket un dra bennak all.

. Un automobiliste
. Un passage-piétons
. Un passage à niveau
. Un passage protégé
. Stationnement réglementé

LEVRIOU breman

38 BARZHONEG EUS BRO AN HEOL O SEVEL

Setu 38 barzhoneg japanek a oa bet dastumet war maezioù Bro Japan a-raok an Eil Brezel Bed.

"Poan'meus e kreiz ma c'hein
A, pegen hir ar rizeg
Ha pegen hir ivez
Devezhioù miz Ebrel
Ha Miz Mae."

Barzhonegoù berr int, e-lec'h ma konte peizanted Bro-Japan o foanioù, ho esperañs ha kaerded o bro.

"Ma-hun war ur wenodenn
E-kreiz ar menezioù
Nag ur from !
Hastañ; hastañ 'ta, koukoug,
Ra vo klevet da vouezh
Ra vo klevet da gan !"

Gant F.Audinet int bet lakaet e brezhoneg. Pediñ a ra ac'hanomp da vont "d'ar parkeier ha d'ar rizeier da resev ur gentel fiziañs en amzer da zont". Tresadennoù doare Bro-Japan a zeu da skeudenniñ al levrig. Treset int bet gant Alan Kervern.

(38 Barzhoneg eus Bro an Heol o sevel, embannet gt Planedenn).

NIV. 156/157 HOR YEZH

Setu ur mell niverenn ! Gouestlet eo evit un tamm mat da gontadennoù eus Kreiz Breizh (Travin ha Kergrist Moelou). Gant Alberzh Trevidig int bet dastumet hag embannet int bet war-zigarez roiñ tu d'al lenner studiañ Brezhoneg korn bro Garaez ; e-keñver frammadur koulz hag e-keñver distagadur. Div skouerenn a gaver e-gwirionez, unan er skritur unvan hag egile en ur skritur fonetek. En em c'houlenn a reer perak chom hep implijout ar fonetieg etrevroadel e seurt digouezh. Seul dalvoudusoc'h e vefe bet al labour ! Ur mell labour eo memestra. Ha plijadur a vez atav oc'h adkavet ar c'hontadennoù-se, lod anezho n'int ket ken anavezet-se zoken.

Ur studiadennig war an dibennoù-gêr (gourfenn-gêrioù) a ranker menegiñ. Klask a ra Jil Ewan lakaat war wel ar c'hemm etre an dibennoù e "ekadur" hag "eladur".

Ur studiadenn gant J.Y. Moign am eus kavet interesant -tre. Klask a ra gwelet pegen stank eo an anvioù lec'hioù brezhoneg e Breizh-Uhel. Diwar -se e c'heller gouzout betek pegoulz ez eus bet brezhonegerien er vro. Ur formulenn jedoniel a ro deomp evit jediñ an deiziad zoken. Blaz ar re nebeut a santer gant an displegadurioù koulskoude. Talvoudus eo seurt enklask koulskoude ha souezhet on bet war meur a boent : o welet e oa stankoc'h an anvioù lec'hioù brezhoneg e Reter Redon evit na oant en dro da Sant-Brieg da skouer...

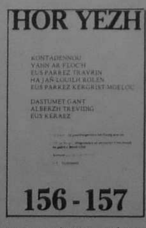

"Bout kanet sońjennoù ken don, e brezhoneg yac'h ha didro, en ur yezh ha ne servije mui forzh kaer nemet d'ar gaezh avelt komz a draoù distes a zesko pegen mestr eo Roperh er Mason d'e vrezhoneg" a skrive Loeiz Herrieu e kenskrid an oberenn...

Ha p'emañ ar gaoz war ar barzhonegoù menegomp un adembannadur eus barzhonegoù P.J. Helias "Ar Men Du". N'eus ket ezhomm ken kinnig ar skrid !

Memestra evit trede lodenn labour Jules Gros "Le Trésor du Breton Parlé", un teñzor a oa aet da hesk, hag ur chañs eo e vefe bet adembannet.

(Chal ha Dichal, Ar Men Du, Le Trésor du Breton Parlé adembannet gant BRUD NEVEZ).

Mikael Baudu.

ADEMBANNADURIOU

Gant adembannadurioù e echuimp ar sell-ouzh embannadurioù ar miz. Gant plijadur ez adkaver barzhonegoù Roperh er Mason "Chal ha Dichal", etre 1931 ha 1939 e oant bet skrivet ha diaes tre e vezent da gavet.

6 VET GOUEL AR FILMOU HAG AR PELLWEL KELTIEK

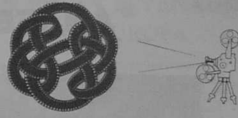

"Pa vezer beuzet en un engroez tud e vez diaes gouzout ar pezh a c'hellet kontout e-diabarzh ur vanotelezh, ha pa vefet Vuzev, Kembread pe Iwerzhonat" a lare Richard Burton. Un doare da gompren gwelloc'h an dra-se eo dont da OUEL AR FILMOU HAG AR PELLWEL KELTIEK...

6 vloaz dija... pa oa aet Jil Killevere da Wexford da heuliañ an 3de Gouel evit "Bremañ" ne oa nemet ur gouel bihan...

Ur gouel bihan ? Ya, met brasoc'h evit re ar bloavezhioù araok kar e Wexford eo e krogas da vont en dro da vat pa voe stag ar gouel ouzh ur marc'had filmoù.

Da Vreizh e teu ar mizmañ evit ar wech kentañ... Ha pa seller ouzh roll ar filmoù war ar renk ez eus peadra d'en em c'houlenn hag eñ hon eus ur chañs bennak da gaout ur priz ! Daoust da Vreizh bezañ bet ur priz e Glasgow (1983) gant ar film "Equinoxe" ne voe seurt ebet ar bloaz paseet. Hag en adreñv e chomfe Breizh e-keñver sinema ?

Pa geñverier gant Gouel Kerdiz warlene e vefer tuet da laret nann ! Ur gouel filmoù aozet en un hotel 4 steredenn brav ! Met ma vefe bet ur gwir sal sinema evit kinnig ar filmoù, e vefe bet gwelloc'h c'hoazh, soñj ket deoc'h ?

Aze emañ ar c'hemm. Troet eo muioc'h ar Vretoned ouzh ar sinema. Div pe deir gwech muioc'h a salioù sinema a vefe kavet e Breizh evit e Kembre. N'ouzon ket pet dre just, met un arouez eo ! Ha dre-se e tegaso ul lañs disheñvel d'ar gouel.

Met arc'hant e c'houlenn ar sinema hag e broioù bihan eveldomp n'eo nemet ar skinwel a c'hell kenskrivañ da vat ! Sellit ouzh ar filmoù dibabet, 4/5 anezho a zo filmoù tele !

Ha pell en a-dreñv e chomomp c'hoazh evit ar filmoù tele : 3 eurvezh abadenn bemdeiz war FR3 Breizh, teir chadenn Rannvro e Bro Gembre o produiñ war an dachenn : aze emañ ar c'hemm. Dizingal eo hon armoù ha ne vo ket souezhus ma ne zeu ket ar maout ganeomp. N'eus nemet ur film brezhoneg a zo bet dibabet evit kenstrivañ : Ren Skeren : ar bluenn hag ar morzhol binvioù ur skrivagner, ur film gant Per ar Flao. Chañs vat dezhañ.

Darn ar genstrivadeg a zo bihan a-walc'h e seurt Gouel Filmoù e gwirionez. Al lec'h emgav etre tud a-vicher eo a gont ar muiañ. Keñveriañ, eskemm, marc'hata...ha deskiñ war labour ar re all..

Un dra nevez a vo ar bloaz-mañ koulskoude. Ar sellerien an hini vo. E Breizh ne c'hell bezañ nemet digor seurt Gouel Filmoù. Petra a zegaso ar sellerien d'ar Gouel Filmoù ? Ret e vo gortoz evit gouzout...

Yann Pennhaleg.

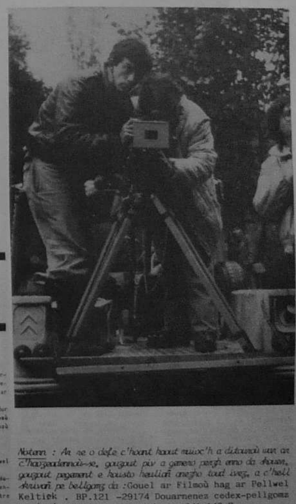

... ... Pell-skignet e vo kaozeadennoù ar Gouel Filmoù e salioù marc'had ar film un nebeut kilometrioù pelloc'h... ...Gant an S.N.C.F. e vo adsavet al linenn hent-houarn Roazon-Douarnenez evit kas tud ar Gouel eus ur gêr d'eben... ... Meur a gêr e Breizh a skigno filmoù keltiek en o salioù sinema. Tu vo da welet filmoù iwerzhonat evel "CAL", "Kompagnunezh ar Bleizi" pe filmoù skosat "Local hero, 1984"... ... ...

ROLL AR C'HAOZEADENNOU

D'al Lun 25 a viz Meurzh, e Roazon

2 eur abardaez : Digoradur ar Gouel
3 eur abardaez : Kaozeadenn er CCETT diwar-benn an "teknelegiezhioù nevez" (penaos implijout ar skeudennoù nevez savet dre "sinteziñ", hag an teknikoù nevez ijinet evit ar video hag ar Pellwel.)

D'ar Meurzh 26 a viz Meurzh, e Roazon

9 eur mintin : Kaozeadenn diwar-benn "Ar pellwel hag an digreizennañ er broioù keltiek" (o lakaat keñver ha keñver doare ar saozon (e bro Gembre), ha doare ar c'hallaoued (Breizh)
4 eur abardaez: Roazon-Douarnenez dre an tren ("tren ispisial evit ar Gouel").

D'ar Merc'her 27 a viz Meurzh, e Douarnenez

9 eur mintin : Kaozeadenn diwar-benn "an darempredoù etre ar sinema hag ar pellwel" (darempredoù a tennañ ouzh ar vicher, labourat a-gevret, kenproduiñ filmoù).
11 eur mintin: Kaozeadenn diwar-benn "ar skignañ hag ar gwerzhañ" (skignañ ar filmoù er salioù sinema, gwerzhañ filmoù d'ar chadennoù tele, darempredoù a genwerzh etre ar chadennoù).

D'ar Yaou 28 a viz Meurzh, e Douarnenez

9 eur mintin : Kaozeadenn diwar-benn "ar vicher a Ginniger-Filmoù, skoazell publik pe brevez" (skoazell evit kinnig, peseurt sesamantoù ha peseurt politikerezh gant tiez bras ar sinema).
11 eur mintin: Kaozeadenn diwar-benn "Ar vugale ha sevenadur ar sellet hag ar c'hlevet" (plas ha pinvidigezh an abadennoù kinniget d'ar vugale, a ferzh en deskadurezh evit ar yezhoù keltiek).

D'ar Gwener 29 a viz Meurzh, e Douarnenez

9 eur mintin : Emvod Veur "Kevredigezh ar Film hag ar Pellwel er broioù keltiek" (gant he frezidant Owen Edwards).
10e30 mintin: Kaozeadenn diwar-benn "Ar yezhoù ha sevenadurioù keltiek hag ar mass-media" (e flas e-diabarzh an abadennoù kinniget er Pellwel hag ar c'hinnig-filmoù/Kenlabour etre broioù keltiek evit o diorren).
3 eur abardaez : Pennad-kaoz gant Lord THOMSON eus Monifieth KT, Prezidant an Independant Broadcasting Authority, diwar-benn "Ar pellwel prevez er broioù keltiek".
6 eur noz : KLOZADUR ha REIN AR PRIZIOU.

Notenn : Ar re o defe c'hoant kaout muioc'h a ditouroù war ar c'haozeadennoù-se, gouzout piv a gemero perzh enno da skouer, gouzout pegement e kousto heuliañ anezho tout ivez, a c'hell skrivañ pe bellgomz da :Gouel ar Filmoù hag ar Pellwel Keltiek . BP.121 -29174 Douarnenez cedex-pellgomz 16 (98) 92.97.23 - Ha Telex : 941.148.F.

PER DENEZ PREZIDANT AR C'HUZUL SEVENADUREL :ul lusk nevez ?

Petra zeuio da vezañ Kuzul Sevenadurel Breizh krouet gant ar "Chart Sevenadurel" e 1977, goude bezañ labouret e-pad pemp bloaz gant Michel DENIS da brezidant en anv Skol Veur Breizh Uhel hag gant Michel QUESNEL goude. Estreget ober war-dro rannañ ur budjet etre ar c'hevredigezhioù, ne oa ket deut a-benn ar re a oa e penn da reiñ dezhañ ur roll gwirion.

En Emvod Veur, bodet e Roazon d'ar 25 a viz Genver ne oa bet tu ebet da labourat na da eñvel ur prezidant nag ur burev nevez, peogwir ne oa ket deut hanter an izili pa 'z eus 63 dileuriad a-berzh ar c'hevredigezhioù, ar c'hêrioù ouzhpenn 30000 a dud enno, kuzulioù meur ar pemp departamant ha kuzul rannvro Breizh. Kerseet da chom hep bezañ degemeret gant Prezidant ar Rannvro, Raymond Marcellin, ha da welout bepred an Aotrou Le Treut, an eil-prezidant nebeutoc'h a c'halloud gantañ, e yeas kuit Michel QUESNEL o strakal an nor. Kalz eus an dileuridi, eus an tu kleiz dreist-holl, met ivez eus kevredigezhioù evel B.A.S. ne oant ket deut.

Ar re-se n'int ket bet gwelet kennebeut en eil emvod a zo bet ranket derc'hel neuze d'an 9 a viz Meurzh diwezhañ. Niverus e oa dilennidi an tu dehou ha reoù Liger-Atlantel, met eus an tu kleiz ne oa nemet an Ao. Nikolas, maer Skaer, dileuriad Kuzul Departamant Penn-ar-Bed.

A-benn ar fin, ha daoust dezhañ, eo bet anvet Per DENEZ da Brezidant ar C'huzul, ha gantañ, e-barzh ar Burev, Gilles MORIN, prezidant ar bodad sevenadurel (Amis du Parler Gallo), Marcel EON, prezidant bodad ar yalc'h, an Aotrounez LELIEVRE en anv ar C'huzul Rannvro, HAVARD en anv ar C'huzul Ekonomikel ha Sosial, HUBERT (35) ha LE BOSSE (44) en anv ar c'huzulioù departamant, TOURBIN (Kemper) ha RIVIERE (Naoned) en anv ar c'hêrioù, VILAINE, Prezidant Skol Veur Naoned, DELMAS en anv ar C.N.C.C. (Kreizenn Naoned a Sevenadur Keltiek), Yann Ber DUVAL, en anv an URBE (Unvaniezh Breizh an Endro), Tangi LOUARN en anv Skol An Emsav ha Yann-Ber KEMENER en anv ar Falz.

Per Denez en deus diskleriet ne vefe ket Breizh, evit ar C'huzul Sevenadurel, "an hini a zo bet savet e 1941" met hini ar pemp departamant. Ne oa ket e roll kennebeut gortoz pep tra a-berzh ar stad met klask lakaat da vont war-raok ur politikerezh sevenadurel savet gant ar Vretoned o-unan evit sevenadur Breizh digor ha doujañs enni e-keñver pep sevenadur, bezañ degemeret ha degemer ar re all.

An Aotrou Le Treut a verkas "e oa ar C'huzul Sevenadurel herezh ar Chart hag e oa bet diazezet dre youl ar C'huzul Rannvro. Fellout a ra da hemañ e vefe un nerzh kendivizout ha kinnig. Gortoz a ra ar C'huzul Rannvro kinnigoù sklaer hag alioù, dreist -holl pa vo kresket e c'halloud gant ar rannvroeladur. Bez ez eo, n'eo ket hepken kuzul sevenadur Breizh met kuzul ar sevenadur e Breizh, ha prest eo an aozadurioù rannvro da reiñ an holl elfennoù ret evit ma vefe tu da reiñ un ali ha d'ober kinnigoù".

Da c'hortoz o deus dileuridi ar C'huzul Sevenadurel ur mell labour da gas war -raok araok bezañ degemeret da vat hag ur bodad a zo bet savet da studiañ kontoù ar sevenadur e Breizh da gentañ penn. Bremañ e ranker gouzout hag eñ e kavo ar C'huzul ar plas a rankfe bezañ e hini e politikerezh sevenadurel Breizh.

Yann Paugam.

"AN IFERN"

Hentoù stanket gant an arme, soudarded nervus, o bizied o c'hoari gant o fuzuilhoù-arsailh soviedel A.K.47. Kantadoù a zevezhioù-arad boabab ha gwez kraoñ-koko devet a-hed aod ar C'hornog, kement ha distrujañ bod ar Gouvrezel...

Emaomp e Sri Lanka, e hanternoz ar vro. "N'omp ket ken e Bro an Heol splann hag ar blijadur, ar vrud e vevomp en ur vro skrijus a grog da redek..." eme mestr un ostaleri e kêr Anvradhapura. Ha gwir eo, ral a wech e weler touristed o chom da dremen an nozvezh, re spontet int...

Abaoe 37 bloaz eo distag SRI LANKA (pe Bro Selan d'ar c'houlz-se) diouzh Breizh-Veur. Abaoe pell 'zo dija e oa trenk ar soubenn etre an 11 milion Sinhal Bouddaadek hag an 2,6 milion Tamil. Met en desped d'ar pezh en doa diskleriet kannad Sri Lanka e Bro-C'hall da geñver e veaj e Breizh ar miz tremenet eo ur brezel kriz a zo bremañ etre an div gumuniezh.

E miz Gouere 1983 e krogas da vat pa voe kantadoù a Damiled lazhet e emsavadegoù enep Tamil.

Ouzhpenn 500 den a oa bet lazhet e miz Kerzu da geñver krogadoù etre Arme ar Gouarnamant hag hini an Damiled. He fal a zo sevel ur Stad Damil e hanternoz Sri Lanka. Divizoù etre ar gouarnamant hag ar strolladoù politikel anavezet gantañ a zo bet abaoe met ne badas ket pell. Adkroget eo ar brezel..

E Ledenez Jaffna, e hanternoz Enez Sri Lanka e krog ar c'holfe pa guzh an heol : an hini a vo gwelet e-maez diouzh [illegible] a vo tennet warnañ raktal

Lod [illegible] ar c'hirri prevez a zo aet gant an arme. Ur baperenn-tremen a ranker kaout evit mont e-maez e-pad an deiz. An Damiled yaouank a vez kaset ingal gant an arme ha boureviet. Bep tro ma kouezh an arme en un taol-strap stignet gant an disrannerien e klask digoll war ar bobl.

War-dro 40 000 Tamil a zo aet da glask repu e kreisteiz Bro Indez e Stad Tamil Nadu. Hervez an emsaverien Damil e vefe un ugent mil repuad bennak ouzhpenn a vefe aet da Vro Indez en desped d'al lezenn. E-touez ar repuidi e kav stourmerien nevez an emsav Tamil ha kaset e vezont en dro d'ar Gouvrezel.

AN IFERN

Roudoù an arme a weler e pep lerc'h en hanter-noz : ilizoù ha temploù gwallet, ur beleg katolik hag ur beleg metodour bet fuzuilhet gant an arme e miz Genver... Met e Mannar e c'hoarvezas ar pep gwashañ e miz Kerzu.

Da heul un taol-strap lec'h ma oa kouezhet ur bagad-ged "e krogas ar soudarded da dennañ war gement tra a welent" a gont un test. "Evel kelien e varve an dud : betek an hent ez eas ar soudarded en ur lazhañ tud 'zo war an dachenn hag en ur gas re all gante. Betek an ti-post e oant aet hag eno e voe lazhet tout an dud. Er parkeier ez ejont neuze da glask tud all. N'eus den a voe espernet. An ifern e oa !". Da 11 eur mintin e krogas al lazhadeg, betek 4 eur 30 abardaez e padas. Ouzhpenn 150 den a voe lazhet.

"Spontet omp an holl a-c'hanomp, emaomp holl war al listenn du" eme an Tad Joseph Hilary, eil prezidant Komite Sitoianed Mannar. Lod eus renerien an arme o deus anzavet e oa aet lod re bell... "Ablamour d'an diouer a sentidigezh hon eus kollet fiziañs ha lealded ar bobl. Kasoni ha dismegañs o deus ouzhomp".

UR STOURM O TREC'HIN

"N'eo ket gouest an arme da vezañ trec'h war an disrannerien. An trec'h a santont, emañ ar bobl Damil adreñv dezhe" a lare ar miz paseet un diplomat eus ar gêr-benn, Kolombo. Kaoz 'zo e Kolombo e c'hellfe ofiserien yaouank klask ober un taol-stad evit sevel ur gouarnamant enep Tamil a vefe startoc'h...

Difennet eo bet gant gouarnamant ar Prezidant Junius Jayawardene pesketa e hanternoz an enezenn. 25 000 pesketour o deus kollet o labour. Bigi a vez oc'h evezhiañ ingal an dachennad mor etre Sri Lanka ha Bro Indez. Urzh o deus da dennañ war gement batimant dianav a vez gwelet. O fal a zo mirout ouzh an Damiled da glask bod e Bro Indez ha mirout ouzh ar pourvezioù da vont betek ar stourmerien Damil. 10 $ e kouste an dreizhadenn-noz a-raok-se, 60 $ eo bremañ... Meur a grogad a zo bet dija etre batimantoù Sri Lanka ha pesketourien Bro Indez. War drenkañ ez a an traoù... Skipailh ur batimant-ged bet skrapet gant Bro Indez a oa bet eskemmet gant 17 pesketour indezat, bac'het e Sri Lanka, ar miz tremenet.

Etre 6 strollad disheñvel eo rannet an disrannerien Damil. Emaint o klask en em vodañ a-dreñv ar memes Talbenn. Taolioù amañ hag ahont an hini eo a reont evit ar mare a-raok tec'het ha kuzhat. Met e soñj derc'hel penn ouzh an arme int er mizioù da zont.

"Bezañ trec'h en ur gwir emgann eo lec'h hon bo dibabet ha d'ar mare hon bo dibabet". Setu pal ar stourmerien Damil bet diskleriet gant unan eus o renerien repuet e kêr Madras e Bro Indez. "N'emaomp ket pell ken" eme unan all.

Yann Pennhaleg.

SKINVAOU LEC'H

"ABADENN". PETRA EO ?

Divizet e oa bet sevel ar c'hevredad "ABADENN" da geñver Gouel Etrekeltiek an Oriant gant tud a ra war dro abadennoù-skingomz a-zivout Breizh ha Keltia er skinvaoù-lec'h. D'an 23 a viz C'hwevrer e oa bet dalc'het e Lannester bodadenn veur gentañ "Abadenn". Abaoe miz Eost e oa bet klasket reiñ da anavezout "Abadenn" e-touesk ar saverien-abadennoù na oant ket en Oriant (dre lizhiri, kemennadennoù...). Evel-se, ez eur deuet a-benn da sevel ur roll klok awalc'h eus an abadennoù keltiek a c'heller selaou war ar vandenn F.M. e Breizh hag e Bro-C'hall. Pedet oa bet neuze an dud a ra war o zro da zont d'ar vodadenn veur. Ret eo lavaret n'eo ket aes bodañ tud dasparzhet un tammig e pep lec'h. Deuet eo memestra tud eus Roazon (Radio Alpha, Fréquence N°1), eus Bro Naoned (Radio Beau Soleil), hag eus Bro Wened (Radio Plus, Radio Bro Gwened ha Radio Punch FM). Reoù all o doa kaset keloù a-raok ar vodadenn (eus Bro Bariz, da skouer).

Evit ar mare, e vo "Abadenn" ur c'hevredad dre zevout. Pouezus eo resisaat ivez e kenstroll hiniennoù ha n'eo ket skinvaoù. N'eus kevezerezh ebet enta etre abadenn ha strolladoù-skinvaoù a zo dija anezho. Degemeret e vez e "Abadenn" tud eus skinvaoù disheñvel kenañ an eil re diouzh ar re all, e-keñver politikerezh, kellid, aozadur diabarzh. Skinvaoù zo a ra forzhig bruderezh, reoù all kalz nebeutoc'h, pe tamm ebet (dibaot a wezh). Lod a-c'hanomp a vez gopret, pe digollet da vihanañ, lod all (niverusoc'h...) a labour evit ur bennozh Doue. An darempredoù etrezomp ha renerien ar skinvaoù ne vezont ket bepred ken mat ha ma karfer : tud zo ne zegemeront ket ken aes ha tra ar menozioù brezhon (skar-zhet 'z eus bet tud dija).

Ma rit abadennoù-skingomz, petra a c'hell degas deoc'h "Abadenn" ? Da gentañ e vo un tu da vrudañ ar pezh a rit, dre ma vo skignet un tammig e pep lec'h roll abadennoù izili ar c'hevredad. D'an eil e vo "Abadenn" ul liamm etre he izili, a c'hello eskemmañ enrolladurioù (sonerezh, pennadoù-kaoz...), menozioù (pelec'h kavout titouroù a-zivout tra pe dra..)

Mar domp niverus awalc'h e vimp kredus en hon darempredoù gant an aozerien-goueliou, an tier-embann-pladennoù, hag all. Kregiñ a ra mat : aesaet e vo labour kelaouennerien "Abadenn" e-pad Gouel Etrekeltiek an Oriant. Hevlene e kenlabouro ar skinvaoù etrezo ha gant aozerien ar Gouel muioc'h c'hoazh eget warlene. Evit ar pezh a sell ouzh ar pladennoù, an darn vrasañ ac'hanomp a ra gant o re. N'eus ket ezhomm da lavaret e koust ker. Klask a raio "Abadenn" kaout emglevioù gant an embannerien a-benn resev ar pladennoù nevez, pe evit netra, pe d'ur priz izeloc'h d'an nebeutañ. Deomp-ni da ziskouez e vez gwerzhet muioc'h a-drugarez deomp.

Ur skodenn a 50 lur a vo goulennet digant izili "Abadenn". Ur vodadenn all vo aozet en Oriant da geñver "Kan ar Bobl" (dibenn sizhun Pask). Ma fell deoc'h mont e darempred gant "Abadenn", skrivit da : "ABADENN" C/Gwenael Emilianoff, "Kanevedenn" Radio Beau Soleil- 44370 - Bellignê-

Hag ar brezhoneg ? a c'houlennit-hu. E-touesk an dud o deus respontet da lizhiri "Abadenn", n'eus ket kalz oc'h ober gant ar brezhoneg. Tu zo da venegiñ e vez 3 eurvezh 1/2 (3 abadenn) brezhoneg bep sizhun war Radio Bro Gwened (e Bieuzi, 97 MHz) hep kontañ abadennoù divyezhek. Un tammig brezhoneg (un dek munutenn bennak) a c'heller klevout e Roazon (Abadenn "Triskell" war Fréquence N°1, 91 MHz, d'ar Sadorn etre 10 eur ha kreisteiz). E Radio- Pays, e Pariz, e vez abadennoù brezhonek ivez.

Hogen ul labour pouezus a vez graet en abadennoù gallek : reiñ keleier eus ar stourm a vez renet evit hor yezh.

Gwenael Emilianoff.

GEVRED BREIZH

Kregiñ a reomp ar mizmañ gant ur rummad pennadoù a gavoc'h ingal er gazetenn dindan an talbenn "Gevred Breizh". Chom a ra kudenn Bro-Naoned unan eus ar re bouezusañ hiziv e Breizh, dreist-holl p'emañ an dilennadegoù rannvro o tostaat. An amzer o tremen a gadarna an troc'h... Dister eo marteze nerzh an Emsav e-skoaz hini hon enebourien. Petra ober ?

Un dra a glaskimp ober: kelaouiñ. Siwazh, ne c'hell ket mui Bretoned ar rannvro velestradurel gouzout ar pezh a c'hoarvez e Bro-Naoned. N'eo ket war ho kazetenn bemdeziek, nag o sellet ouzh abadennoù ar skinwel rannvro e teskoc'h traoù. Keleier a gavoc'h e-barzh Bremañ eta.

Ur galv a reomp d'hol lennerien a Vro-Naoned. Kasit pennadoù deomp a-zivout kement darvoud a-bouez a c'hoarvez en ho pro. Bod a gavo ho pennadoù e-barzh Bremañ. Marteze n'ho pez ket amzer da skrivañ pennadoù pe ne gredit ket ober. Kasit keleier deomp neuze (pennadoù kazetennoù, kemennadennoù h.a...). Ober a raimp war-dro sevel ar pennadoù.

Un dra all a c'hellit ober diouzhtu m'ho peus c'hoant ober un dra bennak talvoudus da sikour ar C.U.A.B. (Comité pour l'Unité Administrative de la Bretagne). Koumanantit, ha lakait ar muiañ posupl a dud da goumanantiñ da :

LE COURRIER DE L'UNITE
C.U.A.B.
12, rue des Renards
44300 - NAONED -

Ne gousto nemet 20 lur deoc'h ! Grit ar chekenn en anv ar CUAB.

DIVADEZIANT

D'ar Sadorn 23 a viz C'hwevrer e vo divadezet "Rue des Pays de Loire" : roet e vo dezhi un anv bravoc'h, "Rue des Pays Bretons". Emgav da 3 eur dirak ar Beaujoire, park an diskouezadegoù Naoned, da istribilhañ ur skritell nevez".

Setu ar bedadenn a voe kaset gant tud ar C.U.A.B. d'o mignoned, d'ar gazetennerien ha da annezidi ar straed ivez. Un daou-ugent bennak e oamp eta, eus Bro-Naoned, Sant Nazer, Pariz zoken. Brav an amzer, nevez-flamm ar skritelloù... Siwazh deomp !

Kavet hon eus dindan ar banell brizius (ha koltaret!) paeroned dic'hortoz, togoù glas ha bizhier ganto. Divizet e voe ober ar vadeziant memestra. Goude bezañ selaouet ur brezegenn gant tud ar C.U.A.B. hag al lizher-digor kaset d'an Ao. Chauty, Maer Naoned, hon eus tostaet ouzh ar post gant ur skabell hag ar banell nevez.

Un eskemm taolioù a voe bazh ouzh skritell, ken ma chomas un den yaouank eus ar M.I.B. war ar riblenn. Kuitaet en deus al lec'h 'barzh ur c'harr "police-secours".

"Hag ezhomm en deus ar galloud diskouez kement a nerzhioù-polis kement a feuister da zifenn anv ar Pays de Loire, ha da enebiñ ouzh ur vanifestadeg a oa he fal nemetañ istribilhañ ur banell goad ?" a c'houlenn ar CUAB.

R.K.

BREZHONEKOC'H EVIT ROAZON

E niverenn ziwezhañ Hor Yezh (156-157) e kavoc'h ur studiadenn gentelius diwar "Oreqantadoù an anvioùlec'h brezhonek ha gallek e Breizh-Uhel", gant J.Y. ar Moign.

Diskouez a ra en un doare anat, gant sifroù, ez eo bet kalz brezhonekoc'h Bro-Naoned eget Bro-Roazhon. Setu arroudoù eus e bennad :

"E Breizh-Uhel an hanternoz, goude 1250-1300, e oa emichañs nebeut-tre a dud o komz brezhoneg e reter Sant-Brieg ; marteze e Megrit ha Sévignac". P.106.

"E-barzh Eskopti an Naoned, en dije kilet ar brezhoneg betek ar Roc'h-Bernard war-dro 1350-1400. E su an hent Gwened-Naoned, e chom a sav war ul linenn La Chapelle-des-Marais Montoir, ha ne ziles ar rannvro-se nemet goustadik, eus 1350 da 1600".

"Chomet eo ar brezhoneg war ar Wilen e-tal ar Roc'h-Bernard eus 1350 betek 1700".

"An Eskopti-se (hini Roazhon) eo neuze an hini a vez kavet an nebeutañ a liv breizhek en e anvioù-lec'h, er c'hontrol da hini an Naoned : ar vro ledanañ annezet gant ar Vreizhiz a zo enni : La Dominelais, Sion-les-Mines, Lusanger, Saint-Vincent des Landes, Isse, Abbaretz, Nort-sur-Erdre, Heric, Fay, Bouvron, Cambon, Prinquiau ha Donges".

"Ar vro viret evel-se en Eskopti an Naoned a ya pelloc'h evit linenn J.Loth, hag a dosta ouzh an Naoned, en ur ober ur beg etrezek Angers. A-hed al Liger, e chom ar vro gant ar galleg betek Donges, nemet Bouée. E su al Liger, n'eus nemet roudoù, met dalc'het e oa mat run Penbo, hag e-giz-se e veze moraiñhet beg al Liger gant ar Vreizhiz etre Donges ha Penbo".

Souezhus, neketa ? Peur e vo desket kement-mañ da vugale Bro-Naoned ?

D.A.M.

AN EMSAV SEVENADUREL HAG EUROPA

Daoust hag un emglev a vo etre an Emsavioù Sevenadurel Breizhat evit komz a-unvouezh da c'hallloudoù Europa ha Bro-C'hall. Sed moarvat ar pezh a c'heller soñjal da heul un emvod a zo bet e Karaez d'an 9 a viz C'hwevrer e-lec'h ma oa deut ar Falz, Diwan, Skol an Emsav, Unvaniezh ar Studierien, Unvaniezh ar Gelennerien, ar C.U.A.B., Kuzul ar Brezhoneg, ar GERIB, Etudes et Recherches Gallèses.

Bodet e oant evit daou abeg : da gentañ, da heul an emvodoù a oa bet a-hed ar bloavezh 1984 evit respont astroll hag en un doare nerzhus da waskerezh ar galloud e-keñver hor sevenadur. Da eil evit klask diazezañ e Breizh ur c'huzul breizhat stag eus "Burev Europa ar Yezhoù Bihan", savet nevez 'zo gant dileuridi eus Parlamant Europa. Kuzul Breizh a vefe ezel eus Kuzul Frañs, gant dileuridi pobloù all ar c'hwec'hkorn peogwir ez eus ur seurt framm da vezañ savet e-diabarzh pep stad.

Daoust ma vanke, ar wech-mañ, strolladoù bras evel Kendalc'h pe B.A.S. (Emgleo Breiz a oa digarezet), eo bet diskouezet e soñje kalz tud e oa poent d'an Emsav sevenadurel en em genurzhiañ gwelloc'h evit bezañ efedusoc'h. Kenkoulz e Breizh hag en estren-vro e vez alies ur c'holl-amzer, ur c'holl arc'hant, ha diwar goust ul labour graet mat, mont a bep eil da gomz en anv an Emsav sevenadurel.

Komite Breizh Burev Europa ar Yezhoù Bihan a c'hell eta bezañ an digarez da startaat al liammoù etre strolladoù o kenlabourat evit o yezh, sevenadur ha da-zont pobl Vreizh war dachennoù disheñvel. Palioù diazez boutin a vo termenet eta hag un doare demokratel da vont en-dro. Daoust ha gwelet e vo ivez ur vanifestadeg vras a-raok an hañv evit hor gwirioù sevenadurel. Setu ar pezh a zo kalz tud o c'hortoz.

T.L.

LORE

Anvet eo bet PER DENEZ da zDoktor Honoris Causa gant Skol Veur Gembre. E fin miz Gouere 85 e vo roet an doktorolezh dezhañ e Kêrdiz.

KENDIVIZ

Petra eo ur skol divyezhek ? Penaos ez a endro ? Hag er broioù all ? Setu lod eus ar goulennoù a c'hellfe bezañ savet da geñver ur c'hendiviz a vo aozet war dro miz Here. Emañ DIWAN o pleustriñ war an dachenn ha sikour a c'houlenno gant aozadurioù etrevroadel, kevredigezhioù breizhek, aozadurioù stad, ha meur a vodadeg dilennidi eus Kuzul Penn ar Bed betek Parlamant Europa... Ur soñj da vezañ heuliet...

UR C'HARR-LEVRAOUEG

3 eur abardaez eo e Plouberan. Un toullad bugale a zo war ar blasenn o c'hortoz... Setu ur c'harr-boutin o tigouezhout hag int ha pignat ennañ. Met n'eo ket kadorioù evit azezañ a gavont met renkadoù levrioù war estajerennoù : bannoù treset e brezhoneg, re all e galleg, romantoù Paul Feval, Istor Breizh dre skeudennoù...

Ur c'harr-levraoueg o kas levrioù diwar benn Breizh hag ar broioù keltiek a barrez da barrez !

Met un huñvre n'eo ken. N'eus ket anezhañ evit c'hoazh met gallout a rafe dont da wir. Ur gevredigezh a zo e soñj prederiañ war se ha ma z'oc'h intereset gant ar raktres e c'hellit skrivañ pe pellgomz da Patrick Corlay, skol bublik, 56340 Karnag - Pellgomz (97) 52.26.15.

KLASKIT

PRENAN

Agnes SIMON
Krec'hienn PLOUIDER
29260 LESNEVEN

Lennit al liamm

KOUMANANT-BLOAZ : 120 L

Studierien, soudarded, tud-dilabour : 100 lur

16, straed des Fours à Chaux
35400 - SANT MALO

NEVEZ EMBANNET GANT AL LIAMM

"TELENNGANOU"
gant M.Glanndour (barzhonegoù)

"DICTIONNAIRE CLASSIQUE" FRANCAIS-BRETON
Levrenn 2,352 bajenn, (C-DEB)
gant Ronan ar Glev

GOURVARC'HAD SANT ALC'HOUEN

Emañ hor bro o kemm, ha ganti ez eus ur bed oc'h ober e dalaroù, ur skiant-bevañ o vervel, ur gevredigezh war he diskar hep na vefe lakaet unan gwelloc'h en he flas. Ha droch en em gav an den a-wechoù dirak aesamantoù ar bed a-vremañ. Ar skinwel, marvailher nemetañ ar beilhadegoù a-vod nevez, a sach warnañ spered an dud, da viroutouto da welout ijin o fobl o vont diwarno, evel traezh etre ar bizied. Diskennidi Yann Gouer, int a heuilh suj gourc'hemennoù santel al labour-douar, savet peurvuiañ diwar o c'houst gant un 12 abostol bennak o kenouerenniñ a-unvouezh duhont, pell-pell e BRUSEL. Siwazh dezho, n'o devo ket bet da hêrezh skiant-furnez o zadoù... Ur rummad tud all en em gav gwall-nec'het ivez, an deiz a hiriv pa lakaer ar gaoz da vont war an amzer dazont. Dilavar e chomont zoken o skrapañ o c'hlopenn : ar goñversanted vihan eo ar re-se.

per dindan gwez kistin

N'eus ket keit-se c'hoazh e veze diazezet buhez ur barrez hag he finvidigezh, war niver ar stalioù a gaved enni : ar c'halvez, an toer, ar c'here, an tacher-kezeg, an ispiser, ar c'higer, ar bouloñjer, an tavarnour, ar peruker... Micherioù bihan e oant, ma teue a-benn an den da c'hounid e damm boued diwarno, gant mil boan. An holl stalioù bihan-se a roe un tamm buhez hag ur c'hempouez d'ar barrez. Pa c'hoarveze d'unan anezho serriñ evit abeg-mañ abeg pe ober freuzstal, e ranke an dud mont betek ar barrez tostañ a-wechoù da gerc'hat o fourvezioù. An holl goñversanted vihan-se a rene dre vras ur vuhez reuzeudik evit ur c'hounidigezh, dister a-walc'h. Ha koulskoude, er stalioù-se, e veze an degemer eus ar c'hentañ, keleier ar vourc'h a veze klevet, ul lipouserezh bennak a yae atav da lakaat ur bugel grignouz da furaat. Daremprédoù gwirion ha dibilpouz a veze dre an daremprédoù pemdeziek.

Hiriv an deiz avat, p'emañ prest MABDEN da vont da blantañ patatez war al LOAR, eo bet cheñchet penn d'ar vazh e meur a geñver. Pa lavaran deoc'h ez eus lod prest da vont da blantañ avaloù-douar war al LOAR, e vez kaset memestra al lodenn vrasañ eus an dud da glask per dindan gwez kistin.

Hor c'hevredigezh a-vremañ, lakaet dezhi an arc'hant da vein-diazez he mogerioù, he deus roet un taolskub da gement skoilh a vire outi da vont diwar dizh gant gourhent an araokaat : skubet ar furnez, an druez, ar relijion, ar yezhoù bihan, ar re gozh h.a...

iliz-veur

Ha tud a-ziwar ar maez, da ziskouez ha ne oant ket kouezhet diwar lost ar c'harr a zegemer kement kleñved droch bet tapet gant tud kêr. Ha m'eo bet lakaet oferenn ar Sul, d'ar Sadorn da noz evit aesaat o buhez d'an dud ; lod anezho, finoc'h evit kaoc'h louarn ma 'z int, a ya di d'ar Sadorn vintin, ha d'an iliz-veur marplij ganeoc'h. An iliz-veur a savaran diwar he fenn, n'he deus ket a dourioù uhel ha kizellet kaer e mein-greun anezhi, nann,nann, ken plat eo he zoen hag ur grampouezhenn. Kavaned o troi-dellañ tro-dro dezhi ne weloc'h ket ivez, evel ma ouifent pegen disakr eo al lec'h. An iliz-veur-se, a vez dirazi ur blasenn vras divent dek gwech brasoc'h eget Leurgêr Lokorn, pavezet kaer,n'eo ket avat. An iliz-veur-se a vez graet ar "GOURVARC'HAD" anezhi. Ar gourvarc'had a vod tro-dro dezhañ holl garterioù ur gêr, evel gwechall, bezioù tro-dro d'an iliz-barrez.

Amañ, n'eo ket ho kador eo, a rankit kas ganeoc'h, ur garigellig bourvezioù, ne lavaran ket. Dre zorioù dizornigell e ya tre, kristenien pe zizoueidi a vefe, da heuliañ prosesion Vras ar brenerien. Na bouzarus eo, tiadoù a-bezh, eus ar bidoc'hig beglaezh d'ar vamm-guñv he c'hoef lorc'hus, en em gav eno. Lod dianket a-grenn a glask ur banell bennak duet pe get d'o henchañ, mall bras war o gorre adkavout sioulder o c'heriadenn. Hogen, emañ an niver brasañ o ragachat,o redek, o kas dirazo o sizhunvezhiad boued, boued fresk,hirbad, deiziataet, boest miret, niverennet, made in France hag all... Skritelloù bras a vez o veuliñ perzhioù an traoù : amañ, ur goantenn hanter ziwisket, dezhi bronnoù da lammat 'barzh ar park, a lavar deoc'h, perak n'eo ket aet liv he berr-loeroù gant ar poultrenn-soavon. A-vouezh flour e kemenner dre an uhelgomzerioù, hag e vo ur pegsun evit netra da gement hini a breno 20 lur sukr-poultr. Ur sonerezh moredus, o luskellat ho skiant-vat, a gas ac'hanoc'h da c'hlouariñ dirak stalioù klenket brav, warno: reoriadoù gwin mat, e-kichen ur skornerezad a frouezh-aod: kranked a vro Japan, chifretez boestet e Taïwan, sifelleged eus n'ouzon ket pelec'h hag o furchal un tammig e kav-fec'h marteze un deuregenn bennak eus Trez Malaouenn,piv a oar ? Pelloc'hik, emañ kornig Yann mil vicher, dispaket e vez amañ, kement tra a ya da ober espern labour un artizan bennak, eus an eskennerez-tredan d'an doullerez,eus an daol-vunuzer d'ar rolloù gloan gwer...

kempouez ar vuhez

Bet prenet ur bistrakenn bennak ganeoc'h, e rankoc'h mont sentus da heul unan eus al lostennadoù-tud a vez o c'hortoz, debron ganto en o revr, na vefent degouezhet dirak ur plac'h yaouank aet da enkefierez daou benn, evit kempouezañ gant arc'hant paper ho karigellad varc'hadourezh.

An deiz all, p'edon o foetañ-bro 'kostez Menezioù Arre, e c'hoarvezas ganin treuzañ SANT KADOU. Dav eo bezañ gwelet ar geriadennigse evit kompren, pehini eo talvoudegezh ar stalioù en ur barrez a-ziwar ar maez. E Sant Kadou eo kempouez ar vuhez ; emañ Sant Kadou o koshaat, o titudañ, emañ Sant Kadou o vervel. Estreget kudenn ar c'henwerzh 'zo, marteze...

Rouedad ar stalioù bihan a zo d'am soñj, ur binvidigezh, hag arabat he c'holl. Du-mañ e Sant Alc'houen hon eus ar chans da gaout un doare gourvarc'had. Digor e vez Sul, Gouel, bemdez. Eno e kavoc'h pep tra : eus ar volotenn c'hloan d'al liennoù-amzerioù, eus ar garlantez-nedeleg d'ar podad-gaz, eus ar spilhennoù-alc'hwezh d'ar frouezh ha legumachoù, eus ar glogorenn-dre-dan d'al louzeier-digeliennañ. Goude deoc'h bezañ prenet ho traoù e c'hel-loc'h mont da skarzhañ ur banne m'eo deuet sec'hed deoc'h ha toullañ kaoz e teodyezh ar vro gant an ostizez.

Chan Galon vat

Pa c'hwezh kreñv avel mizioù du, ken ez a ar goulou ganti, eo brav deoc'h gallout boujiennoù er stal dostañ. Pa vez an hentoù dindan erc'h pe skorn, e kavit gras kaout ur pakad holen-glas e ti Chan Galon vat, abalamour da lezenn didruez ar gevezerezh. Seurt stalioù, gwriziennet mat en o c'horn-bro, o deus ar gwir da chom bev, daoust ma ne vez ket mizvezh an distaol ganto bep bloaz.

Krog e vezer d'her c'hompren. Krog e vezer da glevout mouezhioù o sevel,tud vunut aet skuizh dindan bec'h o c'hargoù.Da zibab a zo evel-just met :

"Arabat gwerzhañ vioù e-barzh revr ar yar, Ra vo klevet kement-se gant "ispiser Landerne".

Youenn Kervalan.

Kuzul Ren Unvaniezh ar Gelennerien Brezhoneg, a oa bodet e Pondi d'ar 26.01.85, a embann eo ur vezh-ruz, aberzh gouarnamantan tu-kleiz, bezañ dilezet ur wech ouzhpenn an danvez-lezenn diwarbenn yezhoù ar Frañs, bezañ dinac'het ar promesaoù graet gantañ, d'ar pobloù bihan ha da bobl Vreizh pergen,e 1980.

Ha ret eo krediñ e oa graet ar gouestloù-se evit pakañ mouezhioù hepken, hag e oant gwall bell diouzh soñjoù gwirion ar P.S. diwarbenn ar yezhoù ha sevenadurioù izelaet gant ar Stad C'hall ?

Degas a ra soñj U.A.G.B e c'houlenn groñs, evit yezh ha sevenadur Pobl Vreizh,

.e vefe ADstaget Bro Naoned ouzh Breizh,
.e vefe savet D.E.U.G., C.A.P.E.S. hag A.G.R.E.G. brezhonek evit gallout digeriñ an hent d'ur gwir gelenn brezhoneg, gant gwir bostoù-kelenn,
.e vefe laket ar brezhoneg a live gant an holl yezhoù en holl arnodennoù,
.e vefe laket ar brezhoneg da yezh ofisiel ar Stad e Breizh (er velestradurezh, Justiz, Postoù, war an hentoù..),
.e vefe diskoulmet kudenn Diwan,
.e vefe daougementet bep bloaz an abadennoù brezhoneg er skingomz ha skinwel betek kaout div chadenn, evel e Kembre.

Labourat a ray an Unvaniezh evit ma vefe sevenet abenn ar fin gant gouarnamant ar sosialisted ar pezh a brometent gant ur spered digor a-raok miz Mae 1981.

KOAD KEV

"D'al Lun 8 a viz Ebrel, evel bep bloaz e vo lidet e Skrignag, eñvor an ao. Perrot ur brogarour dispar hag ur skouer buhezek evit hor stourm evit Breizh hag ar brezhoneg.

Kregiñ a raio an devezh da 11 eur gant ul lid broadel er Groaz Ruz war al lec'h end-eeun ma voe drouklazhet diazezer ar BLEUN-BRUG, d'ar min-tin 12 a viz Kerzu 1943. Da 15 eur e Chapell Koad-Kev, e vo lidet un oferenn brezhonek. Dlead pep brogarour eo dont da reiñ e destenn a fealded d'hor re varv ha d'ar spered broadel brezhon,n'hell ket hor bro dreistvevañ heptañ. D'ar re yaouank da heuliañ roudoù o araogourien. Ur pred a gevret a vo servijet da greisteiz. Ar re o deus c'hoant kemer perzh ennañ a zo pedet da reiñ o anv buanañ ar gwellañ d'an Teñzorier : C.Rispal -36,st. Kerfichant-56100 an Oriant-."

dilennadegou/ dilennadegou/dilennadegou/dilennadegou/dilennadegou

KANTON

Evit an dilennadeg-kanton ne yelo ket kalz eus hon lennerien da votiñ evit ar PS muioc'h eget evit an tu-dehou moarvat. Arouezius e vo emzalc'h U.D.B.: daoust ha gervel a raint da votiñ "evit an tu-kleiz" (ar PS peurvuiañ) en eil tro ? POBL a ginnig 3 den, e Roazhon hepken, unan anezhe, Alain Coviaux, en hevelep kanton ha Michel Genin kuzulier-kêr UDB.

KANNADED PARIS

E 1986, da vloaz eta, e vo votet en dro evit kas tud nevez d'ar Gambr e Pariz.Goude lanv bras ar PS e 1981 e vo koulz an tre. Kaoz a zo e vefe anvet ar gannaded diouzh dregantad ar mouezhioù. Evit saveteiñ ar PS ?

KUZUL RANNVRO

Memestra ! Dilennadeg a vo ivez e 1986 evit ar C'huzulioù-Rannvro. Aze c'hoazh e vo klasket c'hoari fin gant ar P.S.. An hevelep deiz hag evit kannaded Pariz e vo, kement ha reiñ emskiant-rannvro d'ar voterien, kement ha diskouez hini ar strollad-ren ivez. Diouzh an dregantad e vefe anvet ar guzulierien,met ne vo ket gwir penn-da-benn, rak pouez a vo roet ivez d'an niver brasañ (diwar-goust ar re all evel-just).

Kaoz a zo da sevel ul listenn gant tud bodet en ur g-"Coordination Bretagne", en dro da Ber Denez evit ar mare. Evel-just e klasko UDB sevel he listenn dezhi. Hag emglev a vo ? Ar wech kentañ e vefe !

Evit Bro-Naoned ne ouzer ket ha tu a vo kinnig ar memes listenn evit Breizh 4 ha Peyideuloar pe daoust ha ret e vo sevel unan all. Bretoned zo ivez e Laval hag Angers !

Tangi ar Bleiz

TAOLIOU PLUENN YANN BISMIG TAOLIOU PLUENN YANN BISMIG

gouren

War niverenn ziwezhañ keleier Skol Uhel Ar Vro ez eus anv eus ur studiadenn war ar gouren breizheg e vefer o labourat warni. Sañset e vefe embannet divyezheg, da lavaret eo... galleg ha saozneg. Chomomp Frañsizien, boys !

s.a.b.

Evit doare e vefe paotred ha merc'hed (eo, eo, bez ez eus anezho!) Stourm ar Brezhoneg e soñj klask sikour an advrezhonekaat panelloù e parrezioù 'zo da vont buanoc'h... Mat kaer. Penaos ? Ma 'z eo en ur ober nozvezhioù terriñ pe tennañ kuit ar re a zo dija e kredan e vefe gwelloc'h goulenn ali an dud a ra war dro ar stourmoù-se er barrez. Anez da-se eo nulañ o labour e vefe marteze. War zigarez n'eus ket pasianted atav e vefe arabat memestra ober fae war ar re o-deus hag a zo mizioù 'zo o prientiñ o zammig taol. Ha raktresoù evelse a zo o c'horiñ e meur a barrez memestra.

Evel-just ma vefe skuilhet diseblant ur banne asid amañ hag ahont e sikourfe panelloù 'zo da goshaat buanoc'h. Met gant al loa vihan ! Ha ne dalvez ket ar boan kaout ur c'homando eus Brest evit kennebeut a dra.

hengoun

Anavezout a rit "Dihun"? N'eo ket pennoberenn Yann Gristof Bozeg a veze embannet e Breizh, a lavaran deoc'h. Bez eo "Dihun" kazetenn geleier ar Park Darmorik. Deuet eo er maez an niverenn unan a zo degouezhet ganin pa 'oan bet sac'het war va hent d'ur vodadeg en ur glask treuziñ menezioù Arre..

Daouzek pajennad, fotoioù a-leizh, un anv brezhoneg... Bevet an dispac'h ! Met kouezhet va meudig em dorn. En desped d'he anv cheuc'h eo galleg tout, "evel-just".

C'hoarzhet'm eus o lenn pennad-digeriñ an aotrou Kozan, añfin un tamm c'hoarzh trist. Lennit eta ar pezh a skriv, lakaet e brezhoneg ganin evel-just. Ha d'ar re eus diavaez gouzout eo an aotrou Kozan eil Brezidant Kuzul Meur Penn-ar-Bed.

..."An trede tra a hetan a zo diwar-benn ene hon rannvro. Da vare reiñ lañs d'an niverenn gentañ-mañ e hetan e vefe gellet santout enni nerzh un identite sevenadurel war zisparti, adkavout enni hon gwrizioù, hon henvoazioù, santout etre al linennoù, dreist santidigezh pep hini, dremm un Arvorig diougan un dazont enni, ur skeudenn a fiziañs hag a spi. ..." Tralalaleno !

Petra an diaoul e sinifi ? Emichañs eo moulet dre filigram, "etre al linennoù", e-giz ma lavar, yezh ar vrose n'he deus hepti personelezh sevenadurel ebet. War ar memes ton e lakan klaoustre eo bet graet gant plastig e gwirionez ar bara "a-c'hiz kozh" a zo diskouezet deomp war ar golo.

avel-mervent

Ur ger buan, evit doujañ da spered an den ez an da enoriñ gant ul lesanv... Gi ar C'hor-ventenn, buanañ displeger keleier Radio Izelaat Breizh.Gant Fañch Liv an Amzer da vihanañ e veze amzer d'ur vi da boazhañ. Gant al lapous-mañ n'eus ket, na tost. Hag estlammet e vez Loeiz "Nez en Moins" gantañ, dipitet marteze zoken ? Seul nebeutoc'h e kaoze unan, seul vuioc'h e rank ober egile.

Labour mat a-walc'h a reont o daou a-hend-all,aliesik. Evelse an abadenn gant Chakesper bremañ 'z eus miz 'zo. Ha Per an Eñtañfff a zo distro d'ar gêr. You ! Hag eo krog da gontañ deomp e vuhez abaoe 1944 pe 45, 'm eus ket soñj. Daou ugent bloavezh ! Truez !

Mikael Madeg.

KELAOUENN war MINITEL

An ardivink MINITEL a zo anevezet evel rollanvioù ar pellgomz elektronek. Tu a zo ober kalz traoù all rak dibenn un urzhiataerez eo da gentañ.Skeiñ war kelaouegoù a c'heller ober ha tu a zo da lakaat ebarzh forzh peseurt kemenn. Savet zo bet neuze kazetennoù abaoe ur pennad amzer gant an ardivink-se. Savet zo bet unan gant ar Greizenn-Gelaouiñ.

"Kelaouenn" hec'h anv, a zo sizhuniek brezhonek ha gallek. Tu a zo da lenn anezhi e Breizh a-bezh (120 000 minitel e Breizh evit ar mare ha n'eo ket echu) hag e lec'hioù all.

Pal ar gazetenn eo kelaouiñ an dud diwar-benn darvoudoù Breizh dreist-holl. Ar Greizenn-Gelaouiñ eo an hini gentañ o c'houzout pezh a zo c'hoarvezet e Breizh. Ouzhpenn-se, darvoudoù a chom dianav rak ar c'helaouennerezh bras ne ra ket meneg anezho, pe ne c'hell ket mont en tu all da "harzoù" an departamantoù.

Keleier a vez ivez diwar-benn al levrioù nevez-embannet e Breizh. Un toullad gerioù a vo diwar-benn danvez pep levr. Keleier a vez ivez diwar-benn ar pladennoù nevez.

Kavet e vo ivez kemennoù ispisial ur wech ar mare diwar-benn darvoudoù sevenadurel 'zo.

PENAOS LENN KELAOUENN

Lakaat ar minitel da vont en-dro. Goulenn neuze ar 16.3.615.91.77 war ar pellgomz. (Gortoz an ton uhel). Pouezañ neuze war kengej (con-nexion). Skrivañ ar ger-tremen "TOM", pouezañ war kas (envoi).

Dibabit neuze war ar roll TOM : Kelaouenn, oc'h ober "KELT" ha pouezañ war kas ha da c'houde dibab war roll ar gelaouenn ar pezh a fell deoc'h lenn :

-Keleier, pladennoù,levrioù, festoù-noz, stajoù, gouelioù.

M'ho peus keloù (festoù-noz h.a...), kasit anezho d'ar Greizenn Gelaouiñ : 30, plasenn al Lisoù-35000-Roazon

Daniel Ar Gevel.

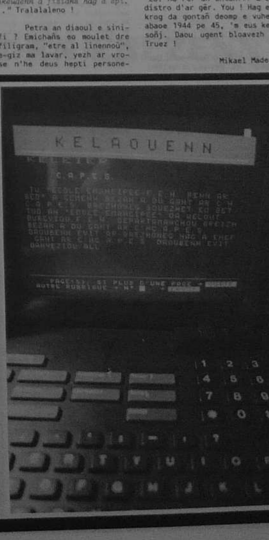

VOTIT SPLANN

Kement ha degas un tamm sklerijenn d'hon lennerien araok ar votadeg ec'h adembannomp al linennoù-mañ diwar "Le Rennais", kazetenn ti-kêr hon c'hêrbenn : "Emaon e sell da zistreiñ... da weladenniñ, ar vro ha da vont pelloc'h ha donoc'h en anaoudegezh Breizh hag he FEVAR departamant...". Gant piv ar gerioù brav-se ? Ar Fañch Mitt nemetañ endeun ! Votit PShardizh !

Tangi ar Bleiz.

OVERENNOU DAZONT

Etre an 9 hag ar 17 a viz Meurzh 1985 vo dalc'het FOAR AL LEVR e Brusell.

Etre an 22 hag ar 27 a viz Meurzh 1985 vo SALONS AL LEVR e Paris.

Etre ar 25 hag an 31 a viz Meurzh : 6VET FESTIVAL ar Filmoù hag ar Skinwel Keltiek e Roazon hag e Douarnenez.

6,7,8 a viz Ebrel 1985 : KAN AR BOBL en Oriant.

13 a viz Ebrel 1985 : Scrif-Celt'85. Kendiviz ha diskouezadeg levrioù ha kazetennoù embannet er yezhoù keltiek e Londrez.

25-26-27 a viz Ebrel 1985 : 1.500vet deiz-ha-bloaz eus krouidigezh abati Landevenneg gant devezhioù-studi war vuhez ar venec'h er Grenn-Amzer e Breizh.

26-27-28 a viz Ebrel 1985 : 5vet FESTIVAL AL LEVR E BREIZH e Sant-Brieg.

12 a viz Mae 1985 : 100vet deiz-ha-bloaz Jarl PRIEL e Priel hag e Landreger.

31 a viz Mae, 1.2. a viz Even Saloñs al Levr en Naoned.

Sadorn 15 a viz Even 1985 : 5vet deiz-ha-bloaz kazetenn BREMAN, diviz ha diskouezadeg gant kazetennerien ha lennerien Bremañ, e Roazon, salioù Bremañ.

22 a viz Gouere d'ar 4 a viz Eost 1985 : "Interkelt 85", festival kentañ arz ha sevenadur keltiek ar Stadoù-Unanet e Boston (Massachusetts).

2 d'an 11 a viz Eost 1985 : Gouelioù Etrekeltiek an Oriant, giz bep bloaz.

11 d'ar 17 a viz Eost 1985, e ROAZON, KENDALC'H ETREKELTIEK.

TOULLAN KAOZ GANT Paddy MOLONEY

A-benn un pennadig e tenn e-maez ur bladenn nevez gant ar Chieftains "Chieftains in China". Un digarez eo da "Vremañ" sein ar gaoz da Paddy Moloney hon boa bet digarez da doullañ kaoz gantañ.

UR PARTY

Daou vloaz war 'n ugent zo dija eo deut e-maez hon pladenn gentañ ! Bodet e oamp bet gant an ti pladennoù "Gareth Brown", lod o doa sonet gant Siañ O'Riada met ne oamp ket dispar ! Gant ar barzh John Monteaguy e oa bet kinniget deomp an anv a Chieftains. Un anv brav e oa ! 13 pladenn vo bet graet gantañ a-benn nebeut ha milionoù a gilometradoù !

Met abaoe 20 vloaz e sonemp dija, sonet hon boa eus an eil ti d'egile, en ostalerioù a-wechoù met ne blije ket din seniñ e-giz-se. Mont a reer d'an ostaleri da evañ da gentañ ha chom a ra ar sonerezh en a-dreñv. Da ma soñj e rank selaou an dud, dañsal a-wechoù, kaout plijadur. Ar pezh a glaskomp ober eo adsevel endro ur "Party". Ha dont a reomp a-benn ! Nemet en ur azezañ e stumm un hanter gelc'h e roomp ar santimant d'an dud e kemeront perzh er gouel.

SEVEL TONIOU

Evit ar wech tout em eus bet savet tonioù. Met n'em boa ket kroget da vat a-raok 1978. Evit ar filmoù eo 'm eus bet graet-se dreist-holl. Pa savan tonioù ez eus enne blaz an tonioù hengounel, ma muzik eo sonerezh kozh Iwerzhon ! Kalz labour am bez! Muzik pemp film 'm eus bet graet ar bloaz paseet war-lerc'h "Year of the French" ha "The Grey Fox". N'am eus ket amzer ken da vont d'an ostalirioù diouzh an noz !

N'am eus ket amzer da azezañ ha skrivañ ar sonerezh evit kement benveg a zo el laz seniñ sinfoniel. Ur mell labour eo !

Evit " Year of the French" da skouer, e sellen ouzh kement benveg a zo el

Evit " Year of the French" da skouer, e sellen ouzh ar skrid-film, soñjal a raen en tonioù hag er mod em boa c'hoant kaout anezho. Ha goulenn a raen gant Derek Bell da skrivañ ar peurrest evit binvioù al laz-seniñ. Boaz eo ha buan e ra se !

Ne oa ket ganeomp er penn kentañ. Un telennour a glaskemp... E 1972 hon boa bet digarez da seniñ gant ul laz-seniñ sinfoniel e Belfast ha Derek a oa en o zouez. Pedet em boa anezhañ da seniñ ganeomp en un toullad abadennoù hag e 1974 eo deut da vezañ ur gwir Chieftain. "Cowboy Belfast" eo !

Div abadenn omp sañset ober gant Laz-seniñ Filarmonik Denver, e Los Angeles ha Washington. Tri c'hant laz-seniñ a zo er Stadoù Unanet, kalz anezho a vefe intereset.

WAR AR AR VOGER VRAS

Ar bladenn nevez a zo o tont e maez (Chieftains in China) a oa bet enrollet e-kerz hon troiad e Bro Sina. Sonet hon boa war ar voger vras zoken ! Klevet e vo an tonioù embannet e Sinaeg ha tri pe bevar frapad gant muzisianed Sinat a sone ganeomp muzik sinat koulz ha muzik Iwerzhon !

Berr e oa bet an amzer, ne oamp chomet nemet teir sizhun, na pa oamp bet pedet evit c'hwec'h miz e Skol Uhel ar Sonerezh e Shangai ! M'hor befe bet amzer e vefemp chomet ! Dreist e vefe bet ober enklaskoù war muzik Sina.

N'hon eus desket nemet un ton, met kalz a donioù brav a zo. E-giz sonerezh iwerzhon eo ! Ur muzik digor gant luskadoù disheñvel, binvioù disheñvel... Plijout a rafe din tremen muioc'h a amzer o seniñ sonerezh sina gant binvioù o bro, c'hwec'h miz da skouer ! Bamet e oa ar Sinaiz gant sonerezh Iwerzhon. Plijout a rae dezhe ar muzik, ar binvioù... Tonioù frammet mat eo, e-giz kalz a donioù breizhek. Kement a draou a gaver er muzik-se ken e kaver nerzh an holl vuzikoù ennañ, hini ar muzik klasel dreist-holl. Labouret em boa war donioù gant Mozart ar bloaz paseet, sur on en deus bet desket tonioù jig a vro Iwerzhon ! Telennourien a oa en Tier Meur gwechall, sevel a raent tonioù evit an noblañsoù, ha boaz e oant d'en em vodañ evit sevel tonioù.

Skiant sonerezh iwerzhon a oa gant o muzik, tonioù reel ha tonioù jig, sonjit e Planxty Jumps gant Carolan da skouer. Dispar eo !

DIFENN AR YEZH

Kaozeal a ran iwerzhoneg un tamm bihan met ne ran ket kement ha ma karfen. Dorn ha dorn ez a ar sonerezh gant ar yezh da ma soñj ha sevel a ran a du gant kement tra a vez graet evit difenn ar yezh.

Dipitet e oan bet o welet ar gouarnamant o lakaat an iwerzhoneg da zanvez diret pemp pe c'hwec'h bloaz zo. En ur familh saozneger on bet savet met aet e oan da chom e kornog Galway, war-dro 21 bloaz. Eno e ranken komz iwerzhoneg, sikouret e oan bet gant ar pezh em boa desket er skol, plijout a rae din, ur yezh vrav eo met lesket'm eus se a gostez un tamm bihan. Un nebeut skolioù holliwerzhonek hon eus e Dulenn, met re nebeut a abadennoù tele a zo !

BREIZH DISPAR!

Dispar e vez soniñ e Breizh ! Soñj 'm eus eus abadennoù hon boa graet e Naoned, dreist e oa an dud ! Respont a raent, ne gomprenen netra er pezh a larent. Met respont a raent ha se an hini eo a gont. Un dibab a donioù breizhek hon boa sonet e Chieftains 9 e 1975. Ken tost omp ouzh Breizh ! Dont amañ a zo evel distreiñ d'ar gêr. Ken hênvel eo ar Vretoned ouzh tud Iwerzhon ! Chom a reomp a sav evit kaout plijadur ! Re a blijadur ! Santet e vez ar sonerezh gant ar Vretoned. Dont da Ouelioù an Oriant a zo div sizhun vakañsoù !

Komzoù dastumet gant Mikael Baudu

KANNAOUENNOU EVIT AR VUGALE

Deuet eo er-maez pladenn niverenn 3 Skol-Vreizh, div ganaouenn kanet gant Patrig EWEN. Ne gousto deoc'h nemet 25 lur pep skouerenn gant mizoù-kas, betek ar 1añ a viz Even 85. Evit ar vugale eo bet savet an div ganaouennmañ, met sur e plijo d'ar re vras ivez ! "Son al leur nevez" ha "Marc'harid al leur gêr". Embannet gant skoazell Skol Uhel Ar Vro. Skrivañ da: SKOL VREIZH - 6, straed Hir- 29210 - Montroulez -

DEUS GANIN ...

Nevez deut er-maez ivez ur bladenn vras evit ar vugale. Kanaouennoù nevez ha rimadelloù kanet ha kontet gant AWEN ha GWALARN. E-diabarzh golo ar bladenn (skeudennet kaer !) e vo kavet ul levrig gant sonerezh ha komzoù pep kanaouenn ha rimadell, gant an droidigezh e galleg e-kichen. Priz ar bladenn-mañ zo 76 lur. Embannet gant BLEUN BRUG - Pontigou- 29190 Brasparts - (+ mizoù kas).-

c'hoarioù

PESEURT FILM ?

Ne oa ket aes tre c'hoari ar miz tremenet ha ne c'heller ket laret eo deut stank al lizhiri. Nann ne oa ket na meurlajez nag an ened ! Ur vanifestadeg evit ar c'h/CAPES Brezhonek e Roazon, e 1982 e oa.

****

P'emaomp e miz Gouel ar Filmoù hag ar Pellwel Keltiek e kinnigomp deoc'h ur goulenn sinema :

Diouzh ur film eo bet tennet ar skeudenn-mañ, n'eo ket diaes gouzout peseurt film, met, piv en deus graet ar film, piv a oa ar film-aozer ?

6 miz koumanant da Vremañ zo da c'hounit !...

filmoù nevez

HALLAIG

Ur skeudenn eus ar film Hallaig hon eus choazet da c'holo Bremañ ar miz-mañ. Ne vo ket gwelet e salioù Gaumond, nann ! E-kerz ôvet Gouel ar Filmoù hag ar Pellwel Keltiek e vo diskouezet. Barzhoniezh en ur film n'eo ket aes d'ober !

Ur film gant un aergelc'h sioul eo Hallaig. Gwelet a reer al lanv hag an oabl o treiñ. Ar c'houlzoù amzer... Dihelloù an amzer dremenet hag Inizi Bro Skos e maez an amzer !...

Ur gweledva o lakaat war wel trivliadoù ar barzh o plediñ gant kudennoù sokial hag istorel e vro.

Gouestlet eo ar film d'ar barzh Somhairle Mac Gill Cain. E 1911 eo ganet. Ur rener skol war e leve eo bremañ e enezenn Skye. Ur skrivagner gouezelek emouestlet e kudennoù e amzer ; istor an Uhelvroioù, brezel Bro Spagn, danjer an distruj nukleel.

Dreist-gwirvoudelezh... arouezouriezh metafizikel o tiguzhat diouzh gweledvaoù Gwalarn Bro Skos...

En ur gemer perzh er film Seamus Heaney a zigor e ved. Un emgav etre daou varzh -un iwerzhonad hag ur skosad- Talvoudegezh ar film a zigor war an holl vroioù keltiek...

"HALLAIG a zo ur film a ranker gwelet evit gallout kaout ur soñj anezhañ" en deus bet laret John Berger...

ANTARTICA

Dibosupl kemer ho plas- stop- Karr-nij re vihan -stop- stagit ar chas - stop- Ar skrid-mañ a zigouezh war deleks gouizeien japanat klozet en o lochoù e kamp Showa.

11 den int asantet o doa da dremen ur goañvezh war zouar Antartika. Daou dra e sinifi ar c'hannad-se. Dilezet e vo o studioù douarouriel pa ne zeuyo den da gemer o flas met gwashoc'h zo c'hoazh ! Ret e vo dezhe dilezet 12 ki, o c'hamaraded o doa saveteet o buhez dezho dija.

28 bloaz war'n ugent warlerc'h eo an darvoud-mañ a gont deomp ar film aozer Koreyoshi Kurahara.

E Hanternoz ar C'hanada eo bet filmet evit un tamm mat, tammoù all zo bet graet e hanternoz ar Japon ha kamp Showa zo bet adsavet e penn ahel-bed an Hanternoz !

Evit ar wech kentañ ez eus bet filmet ur gourruzell (aurore boréale). Morse ne oa bet graet a-raok ablamour da nerzh ar goulou a vez d'ar c'houlz-se.

Diaes tre e oa lakaat ar chas da c'hoari en digouezhioù dañjerus dreist-holl. Ur mezeg-loened a oa da heul ar skipailh-filmañ...

"Ur c'han d'ar vuhez eo ar film, ar bec'h hag al levenez" a laro ar film aozour. Heuliañ a reer istor al loened e-giz ma vefent tud e gwirionez. En em santout a reer en o flas zoken...

Gant Vangelis eo bet graet ar sonerezh, an hini en doa graet muzik "Blade Runner", "Missing" ha "The Fire Chariots" dreist-holl...

Y.P.

SEKREDOÙ CHANIG

Aes d'ober
Marc'hadmat

.Ker a-walc'h eo ar frouezh er mare-mañ, met moaien zo d'ober traoù simpl mat-tre ha marc'hadmat.

BANANEZ ROSTET

-Amzer keginañ : 10 mn
-Amzer poazhañ : 20 mn

1.Enaouit ar forn war "6".

2.Dibluskit 8 bananezenn,troc'hit pep hini diouzh tu an hirder : etre pemp tamm.

3.E foñs ar plad a yelo er forn, lakait kaotigell frambouez pe sun (*) gwelloc'h c'hoazh. Lakait war c'horre ur gwiskad bananez, evel-se a bep eil betek echuiñ gant div loiad sukr poultr ha kaotigell.

.Lakait er forn (war "8") e-pad 20 mn. Servijit tomm, ha rosted brav.

(*) gelée.

notenn : moaien zo deoc'h dibab avaloù pe per e plas ar bananez. Ret eo lezel da boazañ e-pad 30 munutenn neuze.

LAURENT ESCUDIE **TEÑZOR AN ENEZENN** YANN FANCH JACQ

"Erwan hag e gamaraded o deus saveteet buhez un den iskis..."

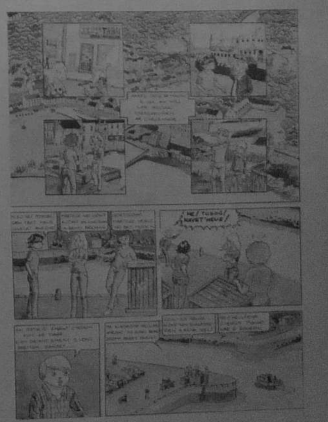

BREMAN NIVERENN 42

MIZ MEURZH 1985

TAOLENN

LIZHIRI 2
LEVRIOU BREMAN 2
KORN PETRA DIN ME 2

KELTIA
GOUEL FILMOU 3
KUZUL SEVENADUREL 3

ESTRENVRO
AN IFERN 4
"ABADENN" 4

NAONED
GEVRED BREIZH 5
EMSAV SEVENADUREL 5

SOKIAL
GOURVARC'HAD 6
KEMENNADENNOU 6

BUAN HA BUAN
DILENNADEGOU 7
TAOLIOU PLUENN 7
KELAOUENN 7
DARVOUDOU 7

DUDI
CHIEFTAINS 8
PLADENNOU BUGALE 8
C'HOARI 8
SEKREDOU CHANIG 9
TENZOR AN ENEZENN 9

KELEIER ER BED
MESK - DIVESK 10
STAJOU 10

Ar vaketenn gant Mikael Baudu, Jil Killevere, Lena Louarn, Amelia Mariani, Silvi Donnart, Morwena Jenkin, Nolwenn.

Ar pennadoù gant Yann Pennhaleg, Mikael Baudu, Olier ar Mogn, Yann Paugam, Gwenael Emilia-noff, Renee Frappin, Tangi Louarn, Youenn Kervalan, Mikael Madeg, Tangi ar Bleiz, Daniel ar Gevel, Anna-Vari Chapalain, Garan ar Meut, Mark Kerrain.

Luc'hskeudennoù gant Arc, G.C. Coppel, Timothy Naat (golo)
Tresadennoù gant Malo Louarn Erwan Kervella.

RENER BREMAN Mikael BAUDU

Moulet e Ti Moulerezh Al Lisoù-13, straed ar Moneiz- 35000 - Roazon-

KOUMANANT BLOAZ 96 lur.
Evit 6 miz : 50 Lur (6 niv.) da gas da BREMAN - 8, straed Hoche - 35000-ROAZON

Keleier an dilabour: d'ar 15 eus ar miz diwezhañ eo bet freuzet dor vras Prefedi Kemper gant traktour bras P.Auffret, 31 bloaz, tad a-familh mut ha bouzar, dilabour abaoe pevar miz. E 1983 e oa bet prenet e ardivink gantañ ha ne oa ket evit paeañ e zleoù bep miz ; 150 000 lur dleoù ouzhpenn evitañ.

Mathieu DJOUE, 29 bloaz, ganet e bro-Gameroun a oa mezeg abaoe daou vloaz e ospitalioù st Cloud ha Issy-les-moulineaux, daoust dezhañ da vezañ dizesk ha distudi war ar medisinerezh. Ne vezer ket kustum da c'houlenn e ziplomoù digant ur c'henvreur ...! Tud dilabour, kit d'an ospitalioù ha lavarit ho peus graet studioù hir kenañ : nebeutoc'h a baperoù a vo goulennet diganeoc'h eget en un uzin.

Peseurt gopr gant ar guzulier kanton : war-dro 40 000 lur ar bloaz e Aodoù-an-Hanternoz, betek 90 000 l e Penn-ar-Bed. Setu sifroù e-tre, da lavarout eo e vez gounezet kalz muioc'h gant darn anezho. Kuzulier-kêr, kuzulier-rannvro, kannad, pe senatour e vo ar c'huzulier-kanton ivez. Setu digarezioù dezhañ da astenn e yalc'h. Daoust hag eñ e vefe kement a zanvez-guzulerien war ar renk e-kerz ar votadegoù ma ne vefe ket brasoc'h ar gopr eget ar SMIC ?

E-kerz sizhun gentañ ar miz eo bet aloubet Menez Sant Mikael, menez Dol ha tro-dro gant soudarded renet gant daou-ugent ofiser o tont eus Colmar, Toul, Strasbourg, Clermont-Ferrand, ha Landi... War vor e oa 9vet D.I.ma.Gwened o c'hedal anezho. Un taol c'hoari anvet Jaguar. Pa vank brezelioù gwir eo ret mat disorc'hennañ.

Keleier eus an Indianed, pobloù digoka, darn anezho da nebeutañ evel ar YANOMAMI, 6000 int o vevañ e Bro Brazil e-kreiz Amazonia. Nac'h a reont an darempredoù gant ar re wenn ; met pinvidigezhioù a vefe en o douaroù ha klask a zo gant al labourerien-douar... E penn miz C'hwevrer eo bet troc'het hent bras Amazonia gant an Indianed APINAJE evit goulenn harzoù resis d'o bro a 180 000 ha.

MESK-DIVESK

Araokadennoù ar skiant : Barney Clarice oa bet lakaet ur galon plastik dezhañ e miz Kerzu 1982 : 112 devezh oa bet hiraet e vuhez. D'ar 25 a viz Du 1984 oa bet graet un taol-arnod all : emañ ar c'hlañvour Schroeder war fallaat avat... Ne goll ket kalon (e hini, hag unan gwir) ar mezeg bras DEVRIES : un trede den a zo bet oberiatet gantañ, an ao. Haydon. N'eo ket e Bro-Ethiopia emañ Devries o labourat, e Louisville (USA) ne lavaran ket : 2,5 milion a lurioù e koust pep kalon.

Araokadennoù all war an dachenn-se : dont a ra en-dro marc'had ar sklaved, an dud pe tammoù anezho d'an nebeutañ. E Marseille, he deus asantet ur vaouez resev 50 000 lur evit dougen ur bugel a vo roet d'ur c'houblad goanac'h (**). E Aix-en-Provence zo bet embannet ur skrid bruderezh gant ar mezeg Hujo Harms o kemenn e vefe prest da brenañ ul lounez (30 000 Lur) d'an dud e broioù an Trede-Bed.

En ur sevel ur vilin avel en Enez Eusa e oa bet prouet gant E.D.F. ne dalveze netra an energiezh-avel dre ma oa bet diskaret gant ar c'hentañ barrad amzer fall. E Targasonne e oa bet savet ar greizenn gwrez heol (Themis) e 1975. Produiñ a rae 2,5 megawatt ar bloaz, keit ha ma vez 900 pe 1300 gant ur greizenn nukleel. Setu, trawalc'h gant an heol: emañ E.D.F. o soñj paouez gant an enklaskoù e Themis.

Ha daoust ma 'z eo bet roet da c'houzout e vez keroc'h ur c'hilowatt-eur nukleel eget unan all, daoust ma vez gwerzhet tredan d'ar broioù estren (25 miliard a kw/e e 1984) e vez kaoz eus ur greizenn nukleel e Bro Naoned adarre. E Carnet e krogfe an enklask foran e miz Here.

Soñj ho peus eus gwall-zarvoud Bhopal e Bro Indez : mervel a ra 25 % eus ar babigoù douget gant ar mammoù bet o tialanat aezhenn al labouradeg Union Carbide, ha 30 % anezho eo bihan kenañ o fouez.

D'ar 5.2.1985 zo bet diskleriet un danvez-lezenn gant 58 kannad evit adlakaat kastiz ar marv da dalvezout adarre. E penn an dud, Roland NUNGESSER, daoust dezhañ bezañ a-enep ar gastizenn-se ez-personel. En o zouez an Ao. Marcellin, hon prezidant brudet. Peseurt programm Ao. Marcellin evit ar votadeg a zeu ? Dibennañ ! Nann, e gwirionez, ne ginnigont ket e vefe adsavet an dibennerez. Re griz ! Savet e vefe ur strollad-studi da glask un doare all da lazhañ.

Un danvez-lezenn nevez a zo bet diskleriet gant ar P.S. (G.Sarre ha A. Vivien en e benn) war implij ar galleg : ret eo stourm ouzh al levezon amerikan e-keñver yezh ha sevenadur, emezo. Ret e vo ober gant ar galleg eta, e pep diskouezadeg, kinnig, bruderezh, kevrad-implij, fakturenn pe servijoù. Reolennoù heñvel evit ar programmoù radio ha tele, nemet e vefent savet a-ratozh evit estrañjourien.

Gant ul lezenn evel-se e vo difennet sevel dielloù ofisiel e brezhoneg. Ne oar ket Sarre ha Vivien ez eus yezhoù all en o bro hag ez eus bet savet un danvez-lezenn gant o strollad politikel diwar o fenn.

Disemglev etre an Iliz hag ar Stad e Bro-Iwerzhon. Un danvez lezenn zo bet savet hag aotre a rafe d'an holl dud prenañ stevelloù (*) Diskar a rafe talvoudegezhioù buhezel (moral) ar vro, eme Arc'heskob Dublin.

Gant Bank Breizh zo bet goulennet ouzh Optima Concepts un enklask diwar-benn an embregerezhioù e Breizh : Emañ ekonomiezh ar vro e stad fall hervez 100 rener. Perzhioù mat memestra gant astenn o zachenn-gwerzh ha dreist-holl, emzalc'h o implijidi (75 % eus ar renerien a zo laouen). Peseurt enklask a laro deomp ar pezh a soñj al labourerien hag an implijidi eus o renerien ?

Hemañ, Kadim LAFITI, a soñje kavout bod e Bro-C'hall, asamblez gant e wreg, e vab hag e vreur. "Distrujet eo bet ma zi e Kaboul gant ar Soviediz, c'hwec'h miz on chomet en toullbac'h e Bro-Iran, e-lec'h am boa klasket repu" emezañ. Kaer zo bet dezhañ klemm ha stourm, chomet eo didruez an 18 poliser o deus lakaet anezhañ en ur c'harr-nij da zistreiñ war-zu an Iran adarre : ne oa ket reizh e baperioù.

Votadeg en U.R.S.S. d'ar 17.02.1985. Gwelet eo bet TCHERNENKO o votiñ. Diaes e oa dezhañ dougen an tamm paper betek ar jarl. Paour kaezh den : En e gorn-bro (Kouibychev e Moskov) ne oa nemet ur c'hozhiad klañv war renk an danvez-kannaded : eñ an hini oa.

D'ar 27 a viz Ebrel 1978 e oa bet kemeret ar galloud e Bro Afghanistan gant Hafizollah Amin. Babrak Karmal ne oa nemet sekretour ar strollad komunour bihan SDPA (Strollad Demokratel Poblek Afghanistan).

D'ar 24 a viz Kerzu 1979 e oa bet aloubet Bro Afghanistan gant armeoù an URSS (90 000 soudard). Lakaet e oa bet Babrak Karmal e penn ar Stad.

Miz C'hwevrer 1985 : addilennet e oa bet G. Marchais e penn ar strollad komunour gall, deuet da vezañ unan eus bihanañ strolladoù politikel ar vro.

15 a viz Meurzh 1987 : Aloubet Bro-Alamagn ha Bro-C'hall gant armeoù Emglev Varsovia (300 000 soudard). Lakaet eo bet G. Marchais e penn ar Stad-C'hall. E Breizh e sav a-du gant an dieuberien ar strollad SPV; krog eo ar stad nevez gant an divyezhegezh galleg-rusianeg.

Garan ar Meur.

(*)stevelloù :contraceptifs
(**)goanac'h :stérile

STAJOU OALED TREGLONOU

MIZ EBREL : 1 d'ar 6 a viz Ebrel - staj brezhoneg evit liseidi kenaozet gant "Unvaniezh ar Gelennerien".

9-11 a viz Ebrel : staj stummañ monitourien kampoù-hañv bugale.

10-12 a viz Ebrel : Devezhioù-studi war al lennegezh vrezhonek a-vremañ.

13-14 a viz Ebrel : Dibenn-sizhun marc'hegañ.

20-21 a viz Ebrel : Dibenn-sizhun brezhoneg kenaozet gant Skol An Emsav (pep live)

27-28 a viz Ebrel : Dibenn-sizhun Natur : An Aberioù.

C.P.P.A.P. 62974 -kazetenn diskleriet hervez lezenn ha tennet 800 skouerenn anezhi

ISSN 0246-5264